



BENEDMO

BENEDMO

Desinformatie de baas:

Hoe kunnen we mensen die *laaggeletterd* zijn
hierin ondersteunen?



Netwerk
Mediawijsheid



BEELD &
GELUID



This project has received co-funding from the European Union under Grant Agreement number 101158277-BENEDMO-DIGITAL-2023-DEPLOY-04

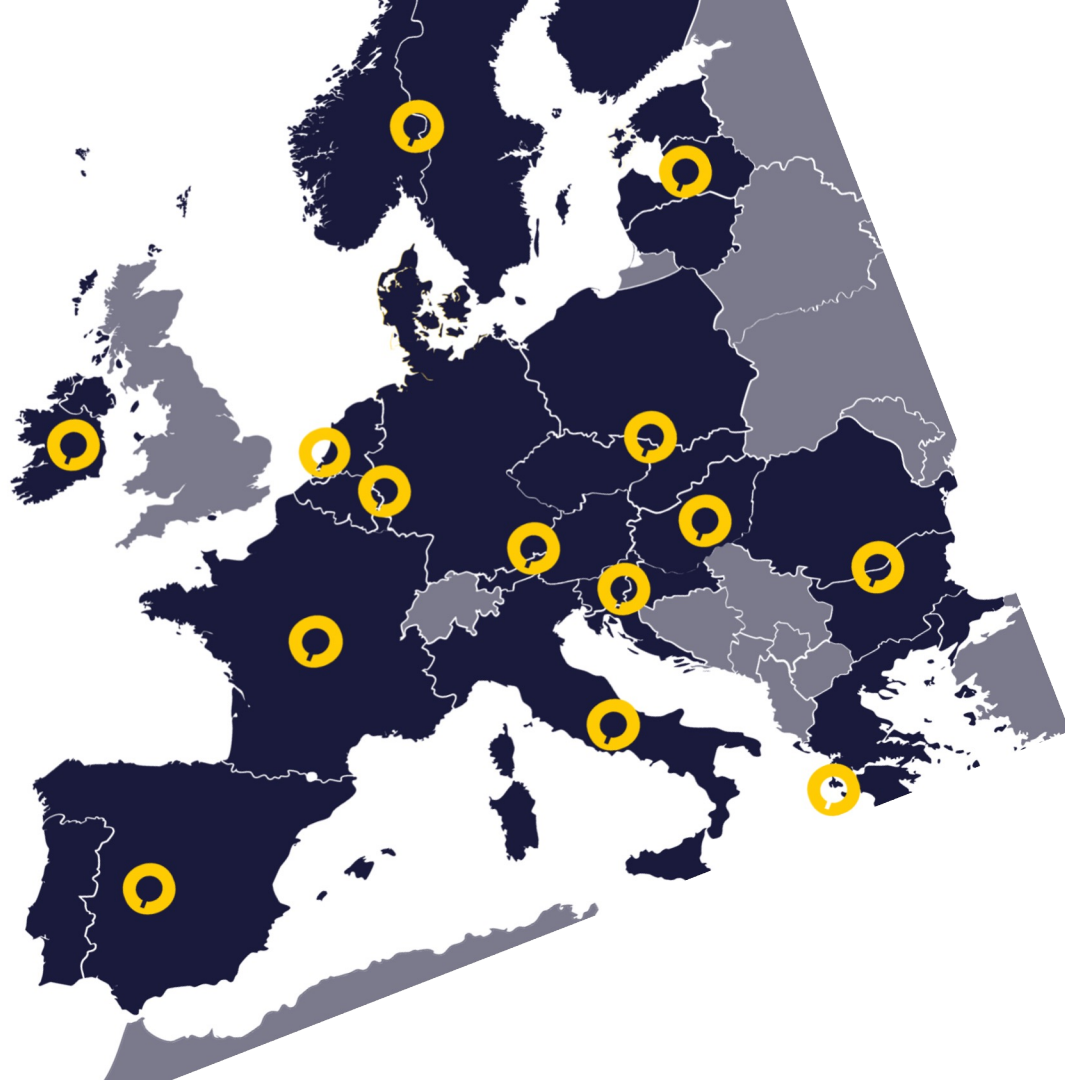


LEREN

OVER EN

MET

MEDIA



EDMO: 14 hubs

Tegengaan van
desinformatie

BENEDMO:

Nederland & Vlaanderen

BENEDMO Partners

Netwerk
200

EDMO
hubs
14

Consortium



Universiteit
Leiden



KU LEUVEN

bellngcat



.ANP



UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM



Deelnemers
raad
40

BENEDMO Partners

Netwerk
200

EDMO
hubs
14

Consortium



Universiteit
Leiden



deCheckers



bellngcat

KU LEUVEN



.ANP



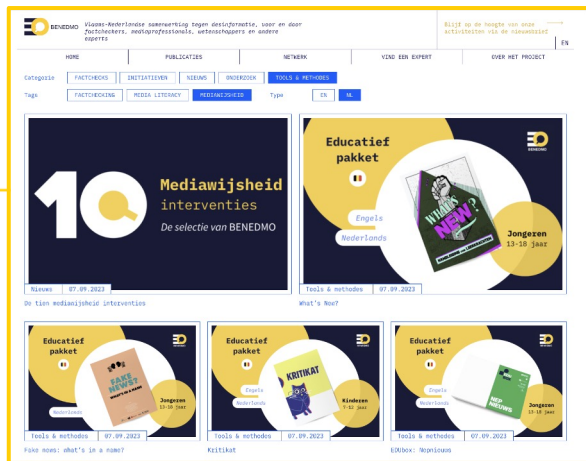
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM



Deelnemers
raad
40

Media literacy

BENEDMO & EDUCATIE

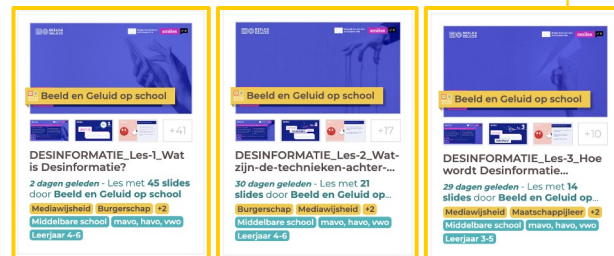


Inventarisatie materialen

[Link](#)



Trainingen & lezingen



Digitaal lesmateriaal

[Link](#)



BENEDMO

Onderliggende principes van deze materialen en interventies:

- **Nieuwswijsheid bevorderen** om jongeren weerbaar te maken tegen desinformatie
- Inzicht geven in **manipulatieve technieken** en **media mechanismen**
- Reflectie stimuleren op **maatschappelijke impact** en **eigen mediagebruik**

Inventarisatie materialen

[Link](#)

Digitaal lesmateriaal

[Link](#)



BENEDMO



*Wat is er nodig om mensen die
laaggeletterd zijn **effectief te ondersteunen**
in het vinden van **betrouwbare informatie**
en hen **weerbaarder** te maken **tegen**
desinformatie?*

DIGITAL INCLUSION LAB

EXPLORING AN INCLUSIVE DIGITAL SOCIETY



university of
 groningen

Alexander Smit // PhD Onderzoeker / Docent
Rijksuniversiteit Groningen
a.p.smit@rug.nl
[linkedin.com/in/alexander-smit-1010101/](https://www.linkedin.com/in/alexander-smit-1010101/)

<https://digital-inclusion.nl>

Promotors: prof. dr. M.J. Broersma - dr. J.A.C. Swart





Aanleiding

Veel aannames, weinig empirische inzichten

- Hoe wordt de digitale samenleving ervaren door mensen met beperkte basisvaardigheden?
- Welke uitdagingen bestaan er in de digitale samenleving in relatie tot talige barrières?
- Wat is er nodig om mee te kunnen doen in de digitale wereld?

DIGITALE REALITEIT

Micro:

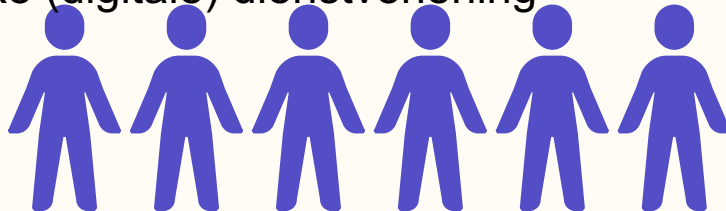
- Zelf-management
- Jezelf (blijven) ontwikkelen

Meso:

- Hulpstructuren
- Diverse vormen van kapitaal

Macro:

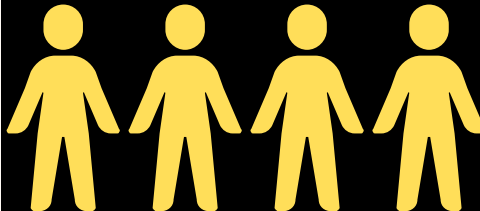
- Digitale infrastructuren
- Publieke (digitale) dienstverlening



SOCIALE REALITEIT

- ~ 3.2 miljoen burgers (16+) hebben beperkte basisvaardigheden (PIAAC, 2024)

- ~ 3 - 5 miljoen burgers kunnen niet veilig deelnemen aan de digitale samenleving (OESO, 2024)



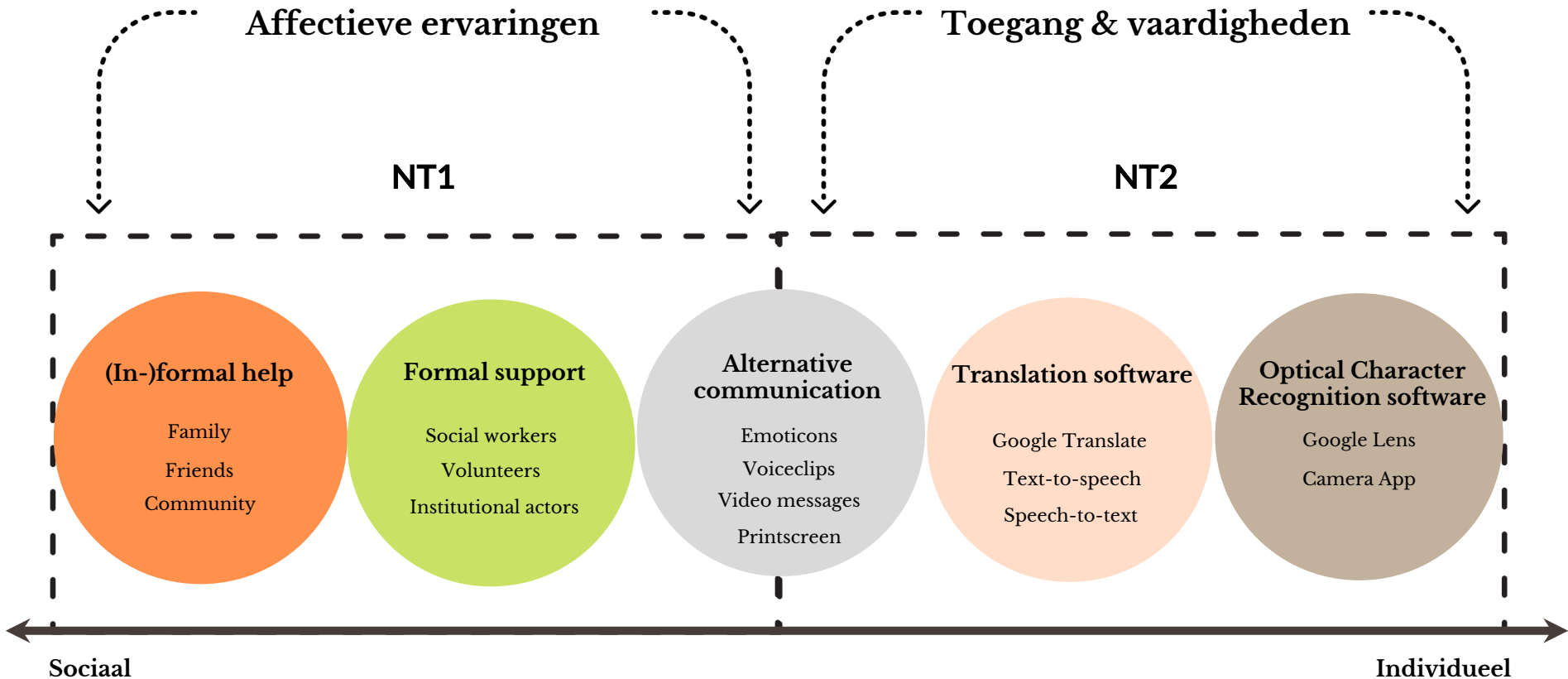
DE DIGITALE KLOOF

Drie dimensies van digitale inclusie:

- 1** Toegang : toegang hebben tot het internet of niet
- 2** Gebruik : skills, frequentie van gebruik, en/of gebruikmaken van diverse apparaten
- 3** Participatie: tastbare resultaten zoals economisch, cultureel, sociaal, en persoonlijk kapitaal



TAXONOMIE VAN PARTICIPATIE TACTIEKEN



KERNINZICHTEN

- Kansarme burgers voelen dat ze worden '**gedwongen**' om **digitaal mee te doen**.
 - Dit veroorzaakt een negatief effect voor: het vertrouwen in institutionele actoren, inzien van de waarde van digitale inclusie, en het zelfbeeld (nooit 'goed' genoeg zijn) -> vatbaarder voor desinformatie en manipulatie
- Ze voelen zich daarom ook vaak **niet gehoord en niet gewaardeerd**, vooral niet in de digitale context:
 - Sense of belonging
 - Articulatiemacht
- Het belang van **sociale hulpstructuren; digitale inclusie begint bij sociale inclusie** -> **als die sociale hulpstructuren ontbreken, geen/verminderd vangnet om desinformatie te toetsen.**
- **Kansarme burgers** worden **kwetsbaar** gemaakt door de toenemende **digitalisering** van de samenleving. We zouden dus **niet** moeten spreken over '**kwetsbare burgers**', in de veronderstelling dat die **kwetsbaarheid** een **persoonlijke tekortkoming** is. Wel zijn ze bijv. vatbaarder voor desinformatie, en daardoor kunnen ze in een kwetsbare positie worden gebracht.

Dimensies van barrières

1. Sociaal
2. Cultureel
3. Materieel
4. Economisch
5. Politiek

Vervolgstappen onderzoek

1. Digital Inclusion Lab verder uitbreiden en versterken.
2. Digital Literacy Coalition (Noord-Nederlandse netwerkorganisatie) uitbouwen (Nijbegun -> Sociale agenda).
3. Vervolgonderzoek (afhankelijk van subsidie/grants).
4. Publieke en toegankelijke versie (in NL) schrijven van proefschrift voor breder publiek.
5. Desinformatie als speerpunt op de politieke agenda zetten d.m.v. inzichten uit onderzoek te vertalen.

DIGITAL INCLUSION LAB

EXPLORING AN INCLUSIVE DIGITAL SOCIETY



university of
 groningen

Alexander Smit // PhD Onderzoeker / Docent
Rijksuniversiteit Groningen
a.p.smit@rug.nl
[linkedin.com/in/alexander-smit-1010101/](https://www.linkedin.com/in/alexander-smit-1010101/)

<https://digital-inclusion.nl>

Promotors: prof. dr. M.J. Broersma - dr. J.A.C. Swart



BENEDMO

Welke **barrières** zie je bij de
mensen waarmee jullie
werken en hoe gaan jullie
daar nu mee om?



BENEDMO

Waar lopen laaggeletterde mensen tegen aan?

- **Basis digitale taken** zijn **onmogelijk**, laat staan informatie opzoeken of scannen op betrouwbaarheid.
- **Angst** voor technologie.
- **Blind vertrouwen** in een overheidslogo of officiële vormgeving.
- Nieuws wordt vaak als **ontoegankelijk** ervaren.
- **Phishing** wordt ervaren als meest urgente probleem voor deze doelgroep.

Wat werkt voor de doelgroep? Uitkomsten BENEDMO lab

- Gebruik **eenvoudige taal** in lesmateriaal en nieuwsbronnen, zonder te veel ingewikkelde woorden. Maak teksten, video's, games en methodieken kort en flexibel om de aandacht vast te houden. 4Zie bijlage 1 in dit rapport.
- Zet volop in op **beeldtaal met foto's, video's en audio**. Symbolen en pictogrammen kunnen gebruikt worden als ze getest zijn op interpretatie of samen ontwikkeld worden met de doelgroep.
- Wissel **fysieke** methodieken af met online en digitale tools voor een evenwichtige leerervaring.
- Stimuleer actieve participatie, groepswork en peer learning in het lesmateriaal. Mensen leren graag al doende en van elkaar.
- Zorg ervoor dat professionals het materiaal **eenvoudig kunnen aanpassen** aan specifieke subdoelgroepen.
- Sluit aan bij de **leefwereld** van laaggeletterden met herkenbare persona en situaties uit hun werk-, woon- en thuissituatie.
- Creëer **rust** in het lesmateriaal: vermijd een hippe, drukke opmaak die afleidt van de kern.



BENEDMO

Nieuwsbronnen



NOS Journaal in Makkelijke Taal

@NOSJournaalinMakkelijkeTaal · 47,8K abonnees · 291 video's

Elke werkdag is hier het Journaal in Makkelijke Taal te zien. Een journaal voor iedereen die ...meer

Abonneren



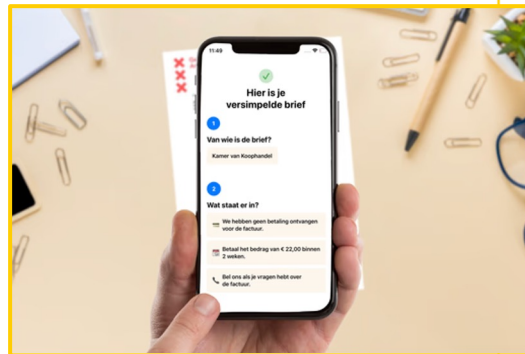


BENEDMO

Mediawijsheid interventies



internetpolitie®





BENEDMO

*Brain
storm!*



BENEDMO



*Wat is er nodig om mensen die
laaggeletterd zijn **effectief te ondersteunen**
in het vinden van **betrouwbare informatie**
en hen **weerbaarder** te maken **tegen**
desinformatie?*



BENEDMO

[1]

Welke rol heeft jouw organisatie in het bevorderen van nieuwswijsheid voor laaggeletterden of zou het kunnen hebben?

[2]

Wat kun je vanuit **deze rol** doen om laaggeletterden effectief te ondersteunen in het vinden van **betrouwbare informatie** en hen **weerbaarder** te maken **tegen desinformatie**?

[3]

Wie of wat heb je nog meer nodig om jouw doelgroep te ondersteunen?



Vervolgstappen van traject

- *Samenwerking met buurtwerkingen om een pilootproject uit te rollen.*
 - *Gesprek met de doelgroep over*
 - **Gezondheid** (Waarover maak je je zorgen, wie vraag je wat als je ziek bent, wie geloof je als infobron? Dokter? Apotheker?)
 - **Financiën** (gesprek over phishing, whatsapp, postpakket sms, vb phishing: zou je erop klikken, kom je dit dingen, adds die op socials verschijnen...)
 - **De buurt**
- *Output voor doelgroep en begeleiders obv noden die we detecteren bij de doelgroep en begeleiders*
- *Campagne in 2026*



BENEDMO

Bedankt !

→ www.benedmo.eu ←

Mediawijs:

Zara Mommerency: Zara.Mommerency@imec.be

Sanne Hermans: sanne.hermans@imec.be

Beeld & Geluid:

Anne Bothmer: abothmer@beeldengeluid.nl



LinkedIn: BENEDMO



X: @BENEDMO_hub



BENEDMO

Sluit je aan bij ons netwerk!

*[https://benedmo.eu/
network/](https://benedmo.eu/network/)*